

Бр. 10-316/документ/09.11.15

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Валентина Русева Тодорова

Институт по океанология – БАН, Варна

Секция „Биология и екология на морето“

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“
по област на висше образование **„4. Природни науки, математика и информатика“**, професионално направление **„4.3. Биологически науки“**, научна специалност **„Хидробиология“**, научно направление: **“Ихтиология“**,
обявен в Държавен вестник бр. 52/10.07.2015г.,
от Институт по океанология – БАН, Варна

с единствен кандидат гл. ас. д-р Марина Добромирова Панайотова

Марина Добромирова Панайотова придобива магистърска степен по „Екология“ в Гражданския Морски Факултет на ВВМУ „Н.Й. Вапцаров“, Варна през 1997 г. През същата година, откогато я познавам, постъпва в Института по океанология като специалист еколог. Още тук искам да отбележа, че през годините на съвместна работа в секция „Биология и екология на морето“, колегата Марина Панайотова ме впечатли със своята **интелигентност и целеустременост, прецизност и отговорност, съчетани с извънредна работоспособност**. Като докторант на изтъкнатия български ихтиолог проф. дбн Камен Проданов, както и самостоятелно, след неговата внезапна кончина, Марина Панайотова усъвършенства уменията си и през 2007 г. успешно защити дисертация за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по специалност **„Хидробиология“**.

Колегата Марина Панайотова е кандидат, който израсна в академично и научно отношение последователно и закономерно, в резултат на усърден труд, надграждане на знания и натрупване на професионален опит в работа с разнообразни национални и международни научни екипи. В изминалите 18 години на научно и кариерно развитие госпожа Панайотова се изгради като **водещ специалист на ИО в областта на ихтиологията с утвърден национален, регионален и европейски авторитет**.

Добре организираната и прецизна документация, представена по конкурса, затвърди впечатленията ми за качествата на кандидата.

Изграждането на колегата Панайотова като висококвалифициран специалист става в хода на обучението ѝ в 16 международни и национални тренировъчни курсове за придобиване на широк спектър от допълнителни

умения и квалификации, като някои най-важни от тях включват: екосистемно моделиране и анализ на екологични данни, прилагане на аналитични методи за оценка на запаси и прогнозиране на уловите, прилагане на трални изследвания за оценка на запасите от дънни видове риби, фотоидентификация на китоподобни, акустични изследвания за оценка на запасите от пелагични видове риби, работата с ГИС приложения.

Кариерата на кандидата **изпъква с участието ѝ в изпълнението на впечатляващ брой** научно-исследователски проекти с международно финансиране (12 броя, от които ръководител на 1) и договорни задачи (4 с международно финансиране и над 20 с национално финансиране, от които ръководител на 17) с управленски институции (ИАРА, МОСВ, МОН, ПУДОС, БДЧР) и бизнеса (МГУ „Южен поток“, ИЭЦ „Эконефтегаз“, OMW). Привличането на средства в размер **над 1 млн. лв.** за изпълнение на тези проекти само по себе си представлява **принос към институцията на ИО-БАН**.

Марина Панайотова участва в конкурса за доцент с **32 публикации**. Публикациите са разпределени в следните категории: **10 статии** в списания с импакт фактор (IF) или импакт ранг (SJR), **1 книга**, **4 издания на международната научна серия** *Scientific and Technical Research Series* на Научно-техническия и икономически комитет по рибарство (STECF), **1 студия**, **4 статьи** в Червената книга на Р България, **4 статьи** в индексирани/реферирани списания без импакт фактор, **5 статьи** в неиндексирани/нереферирани списания и **3 доклада** от научни конференции, публикувани в пълен текст. Кандидатът е **първи или равностоен втори автор** в **20** от представените публикации, което потвърждава водещата ѝ роля в преобладаващата част от представената научна продукция. Същевременно, разглеждам изцяло положително участието на гл. ас. Панайотова в големи авторски колективи, като свидетелство за успешната работа на кандидата в международни експертни групи и исследователски екипи.

Общийт импакт фактор на приложените по конкурса публикации възлиза на **IF=7,846**, а ранговият индекс **SJR=3,441**.

Забелязани са **69 цитирания** на публикации на кандидата, от които 26 в издания с импакт фактор (IF) или импакт ранг (SJR).

Марина Панайотова има значителна изява на научни форуми, видно от представените общо **23 заглавия** на резюмета, постери и изнесени доклади.

Тематичната насоченост на научно-исследователската и научно-приложната работа на кандидата за доцент има **ясно очертан профил в областта на хидробиологията и ихтиологията**. В тази връзка професионална квалификация на кандидата напълно **отговаря на тематиката на обявения конкурс за доцент в ИО-БАН**.

През 18-те си години като изследовател, гл. ас. Марина Панайотова е постигнала **научни резултати-приноси, които признавам без резерви**, в няколко основни направления на ихтиологията, обобщени както следва:

Биоразнообразие и структура на ихтиологичните съобщества в Черно море. Натрупани са значителни по обем собствени съвременни данни за

биоразнообразието, структурата и пространствено разпределение на ихтиологичните съобщества в крайбрежната и шелфовата зони на българската черноморска акватория. Проучено е генетичното разнообразие на популацията от калкан, обитаваща западната част на Черно море. Открити са нови видово специфични биохимично-генетични маркери за разграничаване на видовете *Alosa immaculata* и *Alosa tanaica*.

Биологични и екологични изследвания на рибите. Установени са сезонното разпределение, размерната, възрастовата и половата структура, популационните параметри и хранителния спектър на популацията от калкан пред българския и румънския бряг. Установени са темпа на линейно и тегловно нарастване, линейно-тегловните зависимости, коефициента на угоеност и коефициентите на естествена, риболовна и обща смъртност на черноморската трикона и хамсия пред българския бряг на Черно море, базирани на данни от уловите за периода 1998 – 2000 г.

Динамика на числеността и биомасата на морските видове риби. Установена е сезонната и годишната динамика в обилието на калкана пред българския бряг в периода периода 2006 – 2012 г., чрез извършване на общо 12 оценки на запаса. За първи път е приложен хидроакустичен метод за изследване на пелагичните видове риби в българската акватория на Черно море, в резултат на което са установени разпределението и моментната биомаса на черноморската трикона и меджид в зависимост от условията на средата и наличието на хранителен ресурс. Проучено е съвременното състояние и разпространението на сем. Попчета в българските морски и речни води. Анализирана е динамиката в уловите на основните промишлени видове риби в българската акватория на Черно море през периода 1927 – 2000 г. и са установени корелационни връзки с промяната на екологичните условия и интензивността на риболовната дейност.

Екологични изследвания на малките китоподобни. Установено е съвременното разпределение на трите вида китоподобни в българската акватория на Черно море в корелационна връзка с обилието и разпределението на предпочитаната плячка – пелагични и дънни видове риби.

Приемам заявените от кандидата **методически и научно-приложни приноси**, обобщени както следва:

Разработени са и са приложени успешно **методики за оценка на запасите от дънни видове риби** чрез стратифицирано пробонабиране по метода на площите и за оценка на запасите от пелагични видове риби чрез хидроакустични изследвания.

Извършени са **регионални оценки** на запасите на по-важните видове риби в Черно море. Дефинирани са **биологични препоръчителни точки** на експлоатация за различните видове риби.

В рамките на изградена научна мрежа от изследователски институти е разработена **научна стратегия** в подкрепа на прилагането на екосистемния подход в риболова (EAF) за Средиземно и Черно море.

Отдавам специално място на приноса на кандидата за изготвянето на първоначалната оценка за състоянието на морската околнна среда, формулирането на доброто състояние и определянето на индикатори, прагови стойности и екологични цели по смисъла на Рамкова директива за морска стратегия (2008/56/EО).

В качеството ми на ръководител на научните проекти, довели до разширяването на морския обхват на екологичната мрежа НАТУРА 2000 в България, **признавам безрезервно** приноса на кандидата за анализа и обобщаването на информацията, послужила като научна основа за разработване на предложенията и необходимата документация за разширяване, преразглеждане на границите и обявяване на нови зони от екологичната мрежа Натура 2000 в българската черноморска акватория по отношение на трите вида в Черно море с европейски природозащитен статус: *Alosa immaculata*, *Tursiops truncatus* и *Phocoena phocoena*.

Последните два приноса определям не само като научно-приложни постижения, но и като **дела с висока обществена и политическа значимост за опазване на биоразнообразието и морската околнна среда в България**.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Кандидатурата на госпожа Марина Панайотова, **отговаря напълно** на нормативните изискванията и тематиката на конкурса по наукометрични данни, профил на научна компетентност и постижения.

Основавайки се на впечатленията ми от цялостната научна дейност на колегата Марина Панайотова и оценявайки нейната ярка разпознаваемост, постижения и приноси в областта на морската хидробиология и ихтиология, давам **висока и положителна оценка** на кандидата. Убедена съм, че с нейното заслужено израстване, Институтът по океанология ще спечели хабилитиран учен от най-високо качество.

На това основание препоръчвам на Научното жури да одобри нейната **кандидатура за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“** и да предложи **на Научния съвет на Института по океанология да избере** Марина Панайотова за „ДОЦЕНТ“ по област на висше образование “4. Природни науки, математика и информатика“, професионално направление „4.3. Биологически науки“, научна специалност „Хидробиология“, научно направление “Ихтиология”.

05.11.2015 г.

доц д-р Валентина Тодорова